

ἢ ἄλλο ἀντικείμενον Εὐβ. (Αὐλωνάρ. Βρύσ. κ.ά.): Γερανίζον τὴ στάμνα - τὸ κανάτι - τὸ ξύλο) Αὐλων. Γεράνισ' τὴν πόρτα λιγαί Βρύσ. Συνών. γέρνω.

Β) Ἀμτβ. 1) Λαμβάνω θέσιν πλαγίαν, κλίνω, κάμνω κλίσιν Εὐβ. (Αὐλων.): Γεράνισσε ἢ στάμνα τσαί 'χύθη τὸ νερό. β) Γέρνω, λυγίζω, στραβώνω Εὐβ. (Βρύσ.) Στερελλ. (Δεσφ.): Γερανίκανε οἱ ἐλιές 'πὸ τὸ βιὸς ποὺ ἔχουνε Βρύσ. Γεράν'σι τὸ γενί (ἐστράβωσε τὸ ὕνιον) Δεσφ. 2) Ἐπὶ πτηνῶν, κάμνω πλαγίας κινήσεις ἰσορροπίας εἰς μικρὸν σχετικῶς ὕψος Εὐβ. (Κουρ.) Ζάκ. (Κερ.): Τὸ βλέπεις κι οὐλο γερανίζει τὸ πουλλί, κ' ὕστερα τ' ἀνήλου Κερ.

γερανίζω (II) Ἡράκλ. Κεφαλλ. Κύθν. Πελοπν. (Ἀνδροῦς. Βερεστ. Λάλ. Ὀλυμπ. Φιγαλ.) Πόντ. (Ἀμισ. Σάντ. Σταυρ. Χαλδ.) Χίος — Λεξ. Βάιγ. Κινδ. Μπριγκ. Βλαστ. 348. γερανίζον Εὐβ. (Ὀκτον.) Σκῦρ. Στερελλ. (Δεσφ.) γεραρίζουρ ἔρι Τσακων. γιρανίζον Εὐβ. (Ἀκρ. Στρόπον. Ψαχν.) Λῆμν. Μακεδ. (Καταφύγ.) ῥανίζω Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γεράνιος. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

Α) Ἐνεργ. 1) Καθιστῶ τι κυανόχρουν Εὐβ. (Ἀκρ. Στρόπον. Ψαχν.) Πελοπν. (Ὀλυμπ.): Θὰ σοῦ γερανίσω τὸν κόλο μὲ τσικουνίδα Ὀλυμπ. Τοῦ 'δουσι νιὰ κλουτσιὰ 'ς τοῦ πονδάρ' κι τ' τοῦ γιράν'σι Ἀκρ. Καὶ ἀμτβ. Λαμβάνω χρῶμα κυανοῦν, καθίσταμαι ἢ φαίνομαι κυανόχρους Εὐβ. (Ἀκρ. Ὀκτον. Ψαχν.) Ἡράκλ. Κεφαλλ. Κύθν. Λῆμν. Μακεδ. (Καταφύγ.) Πελοπν. (Ἀνδροῦς. Βερεστ. Γαργαλ. Λάλ. Φιγαλ.) Πόντ. (Σάντ. Σταυρ. Χαλδ.) Σκῦρ. Τσακων. Χίος — Λεξ. Βάιγ. Κινδ. Μπριγκ. Βλαστ. ἐνθ' ἄν.: Τὸ κόκκαλο τοῦ παστοῦ κάποτε γερανίζει (τοῦ παστοῦ=τοῦ ἀλιπάστου κρέατος· γίνεται κυανοῦν, διότι ὑφίσταται τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ἄλατος) Κύθν. Γερανίζει ἢ λίμνα Ἀνδροῦς. Γερανίζει ἢ θάλασσα Χίος. Τὴ φοβᾶμαι τὴ θάλασσα ἐκεῖ ποὺ γεράνιζε Λάλ. Ὅσ' ὁροῦ ποῦρ ἐγεραγίε τὸ καμπζὶ ἀπὸ τὰ βάματα; (δὲν βλέπεις πῶς ἔγινε κυανόμαυρον τὸ παιδί ἀπὸ τὰ κλάματα;) Τσακων. Γεράνισε ἀπὸ τὸ κακό της Βερεστ. Βάρεσα τὸ χέρι μου καὶ γεράνισε Φιγαλ. Ἀς σὸν κοῦον ἐγεράντζαν τὰ κατζία 'τ' Χαλδ. (κατζία = τὰ πρόσωπα) Συνών. μελανιάζω. || Ἄσμ.

Θάλασσα, ποὺ γερανίζεις, | νὰ μοῦ τὲν καλαρμενίζης (τέν=τόν) Σκῦρ.

Περίελο μὲ βοήκασι, γιατί 'χω μαύρη μούρη
ἃ γερανίς' ἢ θάλασσα, νὰ τῶν τὸ πῶ τραοῦδι

Ἡράκλ. β) Καθίσταμαι ὑποκύανος, θολός, θολώνω Εὐβ. (Ἀκρ. Στρόπον. Ψαχν.) Λῆμν. Πόντ. (Σάντ. Σταυρ. Χαλδ. Στερελλ. (Δεσφ.): «Ἐχ' χουράφια οὐ Βαγγέλ'ς, γιρανίζ' τοῦ μάτ' σ' Ψαχν. Καρτιροῦ καρτιροῦ, γιράν'σι τοῦ μάτ' μ' Στρόπον. Γεράν'σαν τὰ μάτια μ' νὰ σὲ περιμένω Δεσφ. Ἐγεράντζαν τ' ὀμμάτ' μ' Σάντ. Χαλδ. Γιράν'σι τοῦ γιρὸ 'π' τοῦ π'γάδ' μας, γιατί' βοῆκι τοῦ βάτον' Ἀκρ. γ) Ἰλιγ-γιῶ, ζαλίζομαι Πελοπν. (Βερεστ.): Ὁ δρόμος εἶναι οὐλο ντόκλες καὶ γερανίζει νὰ πέση κἀνείς κάτου (ντόκλες=στροφαί). δ) Χλοάζω πρασινίζω Πόντ. (Ἀμισ. Σάντ. Χαλδ.): Ἐγεράντζαν τὰ κεπία τὰ ραδία—τὰ χωράφ'α. Συνών. γερανώνω.

Β) Παθητ. 1) Γίνομαι κυανοῦς Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Πελοπν. (Βερεστ. Φιγαλ.) Πόντ. (Χαλδ.): Τ' ἄσπρο πρωτομασουρίζω 'ιὰ νὰ μὴ δὲ λερώνω ὕστερα ποῦ ἔρανίζουσαι τὰ χέρια μου μὲ τὸ ἔρανιὸ Ἀπύρανθ. 2) Ὑφίσταμαι ἀλλοίωσιν ἀπὸ τὸ ὀξειδίων τοῦ χαλκοῦ Τσακων. (Χαβουτσ.): Γεραρίοντα τὰ μπακίρια (τὰ χάλκινα σκεύη ὀξειδοῦνται).

γερανίλα ἢ, Πελοπν. (Βασαρ. Καλάβρ. Κλειτορ.) γιρανίλα Εὐβ. (Ἀκρ. Γαλτσ.) γεραρία Τσακων.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γεράνιος καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ίλα. Ὁ τύπ. γεραρία δι' ἀποβολὴν τοῦ λ πρὸ τοῦ α κατὰ φωνητικὸν νόμον τῆς Τσακωνικῆς.

1) Ἡ κυανόχρους ὄψις οἰουδήποτε πράγματος Εὐβ. (Ἀκρ.) Πελοπν. (Βασαρ. Καλάβρ. Κλειτορ.): Τί γιρανίλα εἶν' αὐτήν' π' φαίγεται κεῖ πέρα; 'ποῦ τ' ζέστα εἶρι ἢ 'ποῦ κἀνιὰ πυρκαϊά; Ἀκρ. Τοῦ φουμι ἔρχεται κι γίνιτ' ἀπὸ πάνον γιρανίλα Γαλτσ. || Ἄσμ.

Ἀπάνω ἀπὸ τὴ θάλασσα δὲ λείπ' ἢ γερανίλα

κ' ἐμένα ἀπ' τ' ἀχειλάκι μου δὲ λείπ' ἢ φαρμακίλα

Κλειτορ. 2) Κηλὶς κυανομέλκνος Εὐβ. (Ἀκρ.) Τσακων.: Μοῦ 'δουσι νιὰ τσιμπιὰ κι μοῦ 'καρι νιὰ γιρανίλα σὰ δικάρα. Ἀκρ. Ἐν' ἔχου νιὰ γεραρία ἀκατοῦς' τὸν ἐφιλέ (ἔχει μίαν κυανομέλκνον κηλὶδα κάτωθεν τοῦ ὀφθαλμοῦ) Τσακων.

γεράνιος ἐπιθ. πολλαχ. γιράνιους πολλαχ. βορ. ἰδιωμ. γεράν-νιος Εὐβ. (Κουρ. Κύμ. Ὀξύλ.) γεράνιε Τσακων. ἱράνιους Μακεδ. (Κίτρ.) ἔρανεός Κάρπ. γερανιὸς Εὐβ. (Ὀρ.) Θράκ. (Βυζ.) Κίμωλ. Κύθηρ. Κύθν. Κῶς (Καρδάμ.) Μῆλ. Νάξ. (Γαλανᾶδ.) Σίφν. Σκῦρ. Χίος (Βροντ. Ὀλυμπ. Πισπιλ.) γιρανιὸς Θράκ. (Αἶν.) Λέσβ. Μακεδ. (Καταφύγ.) Σάμ. ἀγερανιὸς Θράκ. (Σαμοκόβ) — Λεξ. Βάιγ. Πόππλετ. Λάουνδ. ἔρανιὸς Νάξ. (Ἀπύρανθ. Δανακ.) γερανὸς Κάρπ. Κάσ. Σκόπ. Χίος ἔρανὸς Κάρπ. (Ἐλυμπ.) Κάσ. γερονιὸς Νίσυρ. γιρανόνους Θάσ. Θηλ. γερανὴ Καλαβρ. (Μπόβ.) γεραρία Τσακων. γεραννιὰ Κῶς (Καρδάμ.) Οὐδ. γερανέον Πόντ. (Ἀμισ. Ἀργυρούπ. Ἱμερ. Κερασ. Κοτύωρ. Ματζούκ. Τραπ. Χαλδ.) γερανέον Πόντ. (Τραπ.) γερανέο Πόντ. (Σεμέν.) γερανέον Πόντ. Ἐκ τοῦ Βυζαντ. ἐπιθ. γεράνιος, παρ' ὃ καὶ γεράνεος, γερανέος καὶ γερανός. Ὁ τύπ. γερανιὸς καὶ γερανός ἀναλογικῶς πρὸς ἄλλα χρώματος δηλωτικὰ, ὡς γαλανός, καστανός κλπ. Διὰ τὴν ἐτυμολ. Πβ. I. Καλλέρ., Λεξικογρ. Δελτ. 8 (1958), 14, σημ. 7 καὶ σ. 16, σημ. 2.

Α) Κυριολ. 1) Ὁ ἔχων χρῶμα κυρίως ἀνοικτὸν κυανοῦν, ἀλλὰ καὶ κυανῆς ἀποχρώσεως ποικιλοῦσης κατὰ τόπους πολλαχ. καὶ Πόντ. (Ἀμισ. Ἀργυρούπ. Ἱμερ. Κερασ. Κοτύωρ. Ματζούκ. Σάντ. Σεμέν. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων.: Γεράνιος οὐρανός, γεράνια θάλασσα, γεράνιο χρῶμα - παννὶ πολλαχ. Κλωστὲς γεράνιες Πελοπν. (Λεῦκτρ.) Κλωστὲς γερανιὲς Σίφν. Νῆμα γεράνιο Πελοπν. (Ἀναβρ. Καρδαμ.) Παγγὶ γεράνιο Πελοπν. (Λεῦκτρ. Ξεχώρ.) Ἐρανό παννὶ Κάρπ. Γερανιὸ φάδι Μῆλ. Γερανιὸ χρῶμα αὐτόθ. Μνιὰ λουρίδα γερανιὰ ὡς τέσσερα δάχτυλα πλάτος αὐτόθ. Γιράνιου πονκάμ' σου Θάσ. Μακεδ. (Χαλκιδ.) Γιράνιου φ'στάν' Θράκ. (Σουφλ.) Γιράνιου ποντοῦρ' (κυανόχρους βράκα) αὐτόθ. Γερανιὸ μαντήλι Σκῦρ. Γερανιὰ ποδιὰ Χίος (Ὀλυμπ.) Ἐρανα μ-μάδια Κάρπ. Κάτρες ἔρανιὲς ποὺ βάνουν οἱ βρακᾶδες Νάξ. (Δανακ.) Ἐνα ἔρανιὸ μασούρι Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Φουροῦσι μιὰ γιράνια φ'στάνα κινούργια Σκόπ. Ἐβαφα παννὶ καὶ τὸ γνέμα γεράνια Πελοπν. (Λακεδ.) Γεράνιο γνέμας θέλου Εὐβ. (Ὀρ.) Εἴκοσι ραβδιὰ παννὶ μονόστηλο γεράνιο ἢ λουλακάτο Πελοπν. (Κλειτορ.) Ἡ φοτὰ τ'ς ἔν' γερανέον (φοτὰ=ποδιά) Πόντ. (Ἀργυρούπ. Τραπ. Χαλδ.) Τώρα δὲ φέρν' γιράνια παννιὰ Ἀλόνν. Ἄγκα νέμα γεράνιε (=ἐπῆρα νῆμα κυανοῦν) Τσακων. ἔ θά γι φάνου γεράνιε τὸν ἴτε (θὰ τὸ ὑφάνω γεράνιο τὸ παννὶ) αὐτόθ. Ἐνά τε γεράνιε ἀπὸ τὰ βάματα (ἔγινε κυανόμαυρος, ἐμελάνιασε ἀπὸ τὰ κλάματα) αὐτόθ. Θὰ βουτήξω, κακόμοιρο, κἀνιὰ σαμαροπαῖδα καὶ θὰ σ' τὰ κάμω

